



ÕIGUSKANTSLER

Teie 29.05.2008 nr 2.1-12/135

Hr Tõnis Lukas
Haridus- ja teadusminister
Munga 18
50088 TARTU

Õiguskantsler 06.2008 nr 6-2/080718/00804041

Seisukoht vastuolu mittetuvastamise kohta

Austatud härra Lukas

Tänan Teid 29.05.2008.a. õiguskantsleri teabenõudele esitatud vastuse eest.

Õiguskantsleri seaduse § 15, § 19 ja § 33 kohaselt on õiguskantsleri pädevuses kontroll õigustloovate aktide põhiseadusele ja seadusele vastavuse üle, samuti kontroll selle üle, kas riigiasutus, kohaliku omavalitsuse asutus või organ, avalik-õiguslik juriidiline isik või avalikke ülesandeid täitev füüsiline või eraõiguslik juriidiline isik järgib põhiõiguste ja -vabaduste tagamise põhimõtet ning hea halduse tava. Vastavalt õiguskantsleri seaduse §-le 15 on igäühel õigus pöörduda avaldusega õiguskantsleri poole seaduse või mõne muu õigustloova akti põhiseadusele ja seadusele vastavuse kontrollimiseks.

Õiguskantsleri poole pöördus 30.04.2008.a. avaldusega Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituut, kes püstitas küsimuse, miks ei ole teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse alusel võimalik teaduritena töötada isikutel, kes kaitsesid enne 1991.a. teaduslike uuringute alusel diplomitöö.

Õiguskantsler alustas talle esitatud avaluse alusel menetluse. Käesolevaga teavitan Teid menetluse käigus tuvastatud asjaoludest ning menetluse lõpptulemustest.

I Asjaolud ja menetluse käik

1.1. Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituut pöördus 29.04.2008.a. avaldusega õiguskantsleri poole ning püstitas küsimuse, miks ei ole teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse alusel võimalik teaduritena töötada isikutel, kes kaitsesid enne 1991.a. teaduslike uuringute alusel diplomitöö. Avaldaja tugines ülikooliseaduse aastatel 1995 kuni 2002 kehtinud redaktsiooni § 25 lõikele 2, mille kohaselt anti teaduskraad teaduslike uuringute alusel kirjutatud lõputöö kaitsnud ülikooli lõpetajatele. Samuti viitas avaldaja 1998.a. kuni 2004.a. Eesti Vabariigi ja Vene Föderatsiooni vahel sõlmitud valitsuste vahelisele haridust ja akadeemilisi kraade tõendavate dokumentide tunnustamise ning ekvivalentsuse kokkuleppe¹ artikli 6 punktile 1, mille

¹ RTII, 1998, 52, 120

kohaselt tunnistatakse Eesti Vabariigi magistri diplomiga ja mitte vähem kui viieaastase õppekavaga spetsialisti diplomiga ekvivalentseks kõrgema kutsehariduse diplom spetsialisti kvalifikatsiooni omistamisega (füüsik, matemaatik, insener, ökonomist jne) ja magistri diplom, mis antakse välja Vene Föderatsiooni kõrgkoolide poolt.

1.2. Eelmärgitud õigusaktide alusel jõudis avaldaja järeldusele, et enne 1991.a. Eesti Vabariigi territooriumil Tartu Riikliku Ülikooli poolt välja antud füüsiku, keemiku ja bioloogi diplomid ning Tallinna Polütehnilise Instituudi poolt välja antud inseneri diplomid, mille saamisel tuli isikutel kaitsta teaduslike uuringute alusel koostatud diplomitöö, olid enne Määruse vastu võtmist 06.06.2005.a. võrdsustatud teadusmagistri kraadiga. 06.06.2005.a. vastu võetud Määruse § 5 aga ei tee avaldaja hinnangu kohaselt enam vahet teaduslike uuringute alusel kirjutatud ja kaitstud diplomitöö alusel saadud diplomil ja lihtsalt riigieksamite sooritamise järel saadud spetsialisti diplomil, kuna kumbki neist ei kujuta enam teaduskraadi. Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituut oli oma avalduses seisukohal, et seega on teaduslike uuringute alusel diplomi saanud teadlaste kvalifikatsioon tühistatud tagasiulatuvalt. Samas võivad teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse (edaspidi: TAKS) § 8 lg 2 kohaselt kandideerida teaduri ametikohale vaid isikud, kellel on teaduskraad. Kehtiva ülikooliseaduse § 2 p 12 järgi loetakse teaduskraadiks üksnes doktorikraad. Avaldaja märkis, et paljud teaduritena töötavad inimesed on olnud õiguslikel põhjustel sunnitud kaitsma magistritööna uuesti oma endise diplomitöö. Avaldaja leidis, et tekkinud olukord on vastuolus põhiseadusest tulenevate võrdse kohtlemise ja õiguskindluse põhimõtetega.

1.3. Õiguskantsler alustas talle esitatud avalduse alusel menetluse ja pöördus 06.05.2008.a. teabenõudega Teie poole. Teile edastatud teabenõudes soovis õiguskantsler saada selgitust selle kohta, kas Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituudi avalduses toodud õigusaktide tõlgendus on õige ning millistel põhjustel ei ole enne 1991.a. teaduslike uuringute alusel kirjutatud ja kaitstud diplomitööde alusel väljastatud diplomeid omavatel isikutel käesoleval ajal enam võimalik töötada teaduritena TAKS § 8 lg 2 alusel.

1.4. Teie vastasite õiguskantsleri teabenõudele 29.05.2008.a. ning märkisite, et Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituudi avaldusest ei selgu konkreetselt, millise diplomiga avalduses kirjeldatud juhtumil tegemist on. Teie arvates on antud asjas oluline tuvastada, kas tegemist on Määruses nimetatud või nimetamata jäänud kvalifikatsiooniga. Määruse § 2 lg 4 sätestab, et kui tegemist on mõne Määruses nimetamata jäänud kvalifikatsiooniga, tuleb selle kohta hinnangu saamiseks pöörduda Akadeemilise Tunnustamise Infokeskuste Koostöövõrgu Eesti Keskuse poole ning taotleda individuaalselt vastava kvalifikatsiooni hindamist Eesti kõrgharidussüsteemis.

1.5. Rõhutasite vastuses teabenõudele, et Määruse §-s 5 käesoleval ajal magistrikraadile vastavaks loetud NSV Liidu haridussüsteemi saadud spetsialisti diplom kõrgema kutsekvalifikatsiooni omandamise kohta ei ole kunagi olnud võrdsustatud teadusmagistri kraadiga. Ülikooliseaduse (edaspidi: ÜKS) § 2 kehtis kuni 04.07.2002.a. sõnastuse, mille kohaselt loeti teaduskraadiks teadusmagistri ja teadusdoktori akadeemiline kraad. Magistri- ja doktori akadeemilised kraadid jagunesid vastavalt ÜKS § 25 lõikele 1 (kuni 04.07.2002.a. kehtinud sõnastuses) teadus- ja kutsekraadideks. Omakorda vastavalt ÜKS § 25 lõikele 2 anti teaduskraad teaduslike uuringute alusel kirjutatud lõputöö kaitsnud ülikooli lõpetajatele. Selgitasite, et ÜKS § 25 lõiked 2 ja 3 üksnes täpsustasid lõikes 1 toodud ega olnud kohaldatavad muude õpete kui ainult magistri ja doktoriõppe läbimisel antavate kraadide kohta. Seega ei kaasnud endise NSV Liidu spetsialistidiplomiga ka ülikooliseaduse kuni 04.07.2002.a. kehtinud redaktsiooni kohaselt teaduskraadi.

1.6. Teie 29.05.2008.a. vastuse kohaselt on endise NSV Liidu spetsialistidiplom Määruse § 5 kohaselt võrdsustatud Eesti Vabariigi nn. uue süsteemi ehk 3+2 süsteemi magistrikraadiga. Teie sõnul ei ole sisulist põhjendust, miks peaks kohtlema endise NSV Liidu spetsialistidiplomi omandanud isikuid siinkohal erinevalt olenevalt sellest, millisel määral nende lõputöös esines teaduslikule uurimisele omaseid elemente. Olite seisukohal, et nimetatud isikute suhtes ei ole rikutud õigusjärgse ootuse põhimõtet, kuna õiguslik olukord ei ole muutunud.

1.7. Samas loetakse Teie vastuse kohaselt teaduskraadiks endiselt teadusmagistri kraadi. 10.03.2003.a. jõustus ÜKS § 56 lg 7, mis sätestab, et kuni 2005.a. 1. septembrini on ülikoolil õigus õppekohti moodustada Haridus- ja Teadusministeeriumi õppekavade registrisse enne 2002. aasta 1. juunit kantud magistri- ja doktoriõppe õppekavade ning bakalaureuseõppele järgneva üheaastase nominaalkestusega õpetajakoolituse õppekavade alusel ka alates 2002/2003. õppeaastast ülikooli immatrikuleeritavatele üliõpilastele. Nimetatud magistri- ja doktoriõppe õppekavade järgi ülikooli lõpetanud isikutele antakse magistri- või doktorikraad kui teadus- või kutsekraad. Kui isikule oli omistatud magistrikraad kui teaduskraad, on tal endiselt õigus töötada teadurina TAKS § 8 lg 2 kohaselt. Samas Te möönsite oma vastuses, et ministeeriumi poole pööratakse sageli just küsimusega, kas Eesti Vabariigis varasema süsteemi kohaselt omandatud magistrikraad on teaduskraad. Seetõttu on Riigikogu menetluses oleva „Ülikooliseaduse, erakooliseaduse ja rakenduskõrgkooli seaduse ning nendega seonduvate teiste seaduste muutmise seaduse„ eelnõuga soovitud muuta ülikooliseaduse § 2 lg 12 ning sätestada, et teaduskraad on doktorikraad või magistrikraad ÜKS § 56 lõikes 7 nimetatud juhul. Samuti on Haridus- ja Teadusministeeriumis alustatud teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse muutmisega, mille käigus on üheks teemaks tõusetunud teadlase definitsiooni ülevaatamine. Märkisite, et ootate seaduse muutmise protsessis kõigi asjaosaliste ettepanekuid.

II Põhiküsimus

Antud menetluses tuli vastata küsimusele, kas enne 1991.a. teaduslike uuringute alusel kirjutatud ja kaitstud diplomitööde alusel diplomi saanud isikute kvalifikatsioon oli enne Määruse vastuvõtmist 06.06.2005.a. võrdsustatud teadusmagistri kraadiga ning kas alates Määruse vastuvõtmisest 06.06.2005.a. rikuti vastavaid diplomeid omanud isikute suhtes õiguskindluse ja võrdse kohtlemise põhimõtteid.

III Õiguslik hinnang

3.1. ÜKS § 25 sätestas 18.02.1995.a. kuni 29.07.1996.a. kehtinud redaktsiooni kohaselt, et magistri- ja doktori akadeemilised kraadid jagunevad teadus- ja kutsekraadideks. Teaduskraad anti nimetatud redaktsiooni kohaselt teaduslike uuringute alusel kirjutatud lõputöö kaitsnud ülikooli lõpetajale. Alates 29.07.1996.a. kuni 04.07.2002.a. oli ÜKS § 25 sõnastus alljärgnev:

„§ 25. Teadus- ja kutsekraadid

- (1) Magistri- ja doktori akadeemilised kraadid jagunevad teadus- ja kutsekraadideks.
- (2) Teaduskraad antakse teaduslike uuringute alusel kirjutatud lõputöö kaitsnud ülikooli lõpetajale.
- (3) Kutsekraad antakse ülikooli lõpetajale, kes lõputöö kaitsmisega või muul moel on tõestanud vastaval tasemel kutsealase loomingu professionaalsuse saavutamist.,,

3.2. Tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 3 sätestab, et seaduse sätet tõlgendatakse koos seaduse teiste sätetega, lähtudes seaduse sõnastusest, mõttest ja eesmärgist. Antud ülikooliseaduse paragrahv reguleerib teadus- ja kutsekraadide olemust ning sätestab, et magistri- ja doktori akadeemilised kraadid jagunevad teadus- ja kutsekraadideks. ÜKS § 25 lg 2 sätestab omakorda teaduskraadi omandamise tingimused. ÜKS § 25 lõikest 2 ei saa teha ekslikku järeldust nagu loeks seadus teaduskraadideks ka muid kraade lisaks § 25 lõikes 1 toodud magistri- ja doktorikraadile. ÜKS § 25 lg 2 tuleb tõlgendada koos ülikooliseaduse teiste sätetega, arvestades ühtlasi § 25 sõnastust, mõtet ja eesmärki. Arvestada tuleb, et samal ajal ehk kuni 04.07.2002.a. kehtinud ÜKS § 2 kohaselt loeti teaduskraadideks teadusmagistri ja teadusdoktori akadeemilisi kraade. Muid kraade ei lugenud ülikooliseadus ka kuni 04.07.2002.a. kehtinud redaktsioonis magistrikraadideks.

3.3. Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituut on oma avalduses toodud tõlgenduse loomisel lähtunud Eesti Vabariigi Valitsuse ja Vene Föderatsiooni Valitsuse vahelisest haridust ja akadeemilisi kraade tõendavate dokumentide tunnustamise ning ekvivalentsuse kokkuleppe artikli 6 lõikest 1. Tuleb rõhutada, et nimetatud kokkulepe² ei reguleeri mitte endisel NSV Liidu territooriumil Tartu Riikliku Ülikooli ja Tallinna Polütehnilise Instituudi poolt enne 1991.a. välja antud diplomite ja akadeemiliste kraadide tunnustamist, vaid kahe iseseisva riigi ehk Eesti Vabariigi ja Vene Föderatsiooni poolt enne kokkuleppe jõustumist antud kraadide ja diplomite tunnustamist. NSV Liidu territooriumil, kuid Eesti kõrgkoolide poolt enne 1991.a. välja antud kvalifikatsioonide vastavust reguleerib 06.06.2005.a. vastu võetud Määrus. Teisalt ei sätesta ka viidatud kokkuleppe artikkel 6 võimalust võrdsustada automaatselt kõiki Vene Föderatsioonis välja antud spetsialisti diplomeid teadusmagistri kraadiga. Artikli 6 lõikest 1 tuleneb, et kõrgema kutsehariduse diplom spetsialisti kvalifikatsiooni omistamiseks tunnustatakse Eesti Vabariigis ekvivalentseks viieaastase õppekavaga spetsialisti diplomiga ning magistri diplom omakorda ekvivalentseks Eesti Vabariigi magistri diplomiga.

3.4. Määruse § 12 lg 2 sätestab, et magistrikraad on teadus- või kutsekraad, kui ta on omandatud enne 1. juunit 2002.a. Eesti Hariduse Infosüsteemi kantud õppekava läbimisel. Sellist magistrikraadi kui teadus- või kutsekraadi kvalifikatsiooni arvestab õppeasutus ja tööandja kui magistrikraadi ja doktorikraadi vahel olevat kvalifikatsiooni. Enne 1991.a. omistatud kraadidele aga nimetatud säte ei kohaldu, kuna enne 1991.a. ei olnud õppekavad kantud Eesti Hariduse Infosüsteemi ning järelikult tuleb enne 1991.a. omandatud kvalifikatsiooni hindamisel lähtuda kas Määruse §-st 5 või § 2 lõikest 4.

3.5. Määruse vastuvõtmise aluseks on haridusseaduse § 28 lg 2², mis sätestab, et Eesti Vabariigi kvalifikatsioonide ja enne 1991. aasta 20. augustit endise NSV Liidu kvalifikatsioonide vastavuse kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega. Haridusseaduse vastavasisuline säte lisati seadusesse 10.03.2003.a. ülikooliseaduse ja rakenduskõrgkooli seaduse ning nendega seonduvate seaduste muutmise seadusega. Kuni haridusseaduse vastavate muudatuste kehtestamiseni ei reguleerinud õigusaktid selgesõnaliselt enne 1991.a. 20. augustit endise NSV Liidu kvalifikatsioonide vastavuse küsimust kaasaegses Eesti haridussüsteemis. Määruse seletuskirja kohaselt³ peeti määruse vastuvõtmisel ühelt poolt silmas kodanike huve, kes vajasisid kõrgharidussüsteemis toimunud muudatuste keskel selgust ning teiselt poolt peeti oluliseks võrreldavuse saavutamist kõrghariduse kvaliteedikriteeriumide määratlemisel. Määruse seletuskirja kohaselt oli Akadeemilise Tunnustamise Infokeskus andnud 2004.a. hinnangu üle 200 NSV Liidu haridust tõendavale dokumendile, millest võib järeldada, et inimestele ei olnud NSV Liidu ajal neile omistatud kraadi vastavuse küsimus üheselt mõistetav. Samuti on Määruse seletuskirjas välja toodud, et kehtiva (ehk nn 3+2) süsteemi bakalaureusekraadile otsest vastet

² Kokkulepe on kehtetuks tunnistatud Vabariigi Valitsuse 10.06.2004.a. korraldusega nr 417, RT II 2004, 22, 93.

³ Kättesaadav Internetis: <http://www.hm.ee/index.php?popup=download&id=4038>

NSV Liidu haridussüsteemis ei olnud ja seetõttu pole vastavat kvalifikatsiooni ka määruses kajastatud. NSV Liidu haridussüsteemis omandatud spetsialisti diplom (enamasti 5-aastase ülikooliõppe järel antud kvalifikatsioon) on praeguses süsteemis võrreldav 3+2 süsteemi magistrikraadiga. Määruse seletuskirjas märgitud asjaoludest võib järeldada, et ka enne Määruse vastuvõtmist ei võrdsustatud automaatselt teadusmagistri kraadiga neid NSV Liidu ajal antud spetsialisti kvalifikatsioone, milliste puhul olid diplomi saajad kohustatud enamal või vähemal määral kasutama teaduslikke uurimismeetodeid oma diplomitöö loomiseks. Õiguslik regulatsioon ei ole pärast Määruse vastuvõtmist sisuliselt muutunud, vaid on täpsustunud. Isikud, kes leiavad, et neile NSV Liidu ajal Tartu Riikliku Ülikooli või Tallinna Polütehnilise Instituudi poolt väljastatud diplom ei kujuta endast Määruse §-s 5 mainitud spetsialisti diplomit, saavad oma kvalifikatsiooni vastavuse hindamiseks pöörduda Akadeemilise Tunnustamise Infokeskuste Koostöövõrgu Eesti Keskuse poole Määruse § 2 lg 4 alusel.

3.6. Põhiseaduse (edaspidi: PS) § 12 lg 1 sätestab, et kõik on seaduse ees võrdsed. PS §-st 12 tuleneb nõue rakendada kehtivaid seadusi kõigile isikutele erapooletult ja ühtemoodi. PS §-st 12 tuleneb ühtlasi õigusloome võrdsuse põhimõte, mille kohaselt peavad seadused ka sisuliselt kohtlema kõiki sarnases olukorras olevaid isikuid ühtemoodi.⁴ Samas ei ole mitte igasugune võrdsete ebavõrdne kohtlemine võrdsusõiguse rikkumine. Riigikohus on öelnud, et keeldu kohelda võrdseid ebavõrdselt on rikutud, kui kaht isikut, isikute gruppi või olukorda koheldakse meelevaldselt ebavõrdselt. Meelevaldselt saab ebavõrdset kohtlemist lugeda siis, kui selleks ei leidu mõistlikku põhjust. Kui on olemas mõistlik ja asjakohane põhjus, on ebavõrdne kohtlemine seadusloomes põhjendatud.⁵

3.7. PS § 12 lõike 1 lause 1 sätestab üldise võrdsuspõhiõiguse, mille sisuks on kohelda võrdseid võrdselt ja ebavõrdseid ebavõrdselt. Vastava nõude täitmise kontrollimisel tuleb esmalt välja selgitada, millised on võrreldavad isikud või nende grupid.⁶ Enne isikute või nende gruppide omavahelist konkreetset võrdlemist tuleb seega selgeks teha, kas kõnealused isikud või nende grupid on üldse omavahel võrreldavad. Kui isikud või nende grupid on võrreldavad, kirjeldatakse ebavõrdset kohtlemist ning püütakse leida ebavõrdsele kohtlemisele põhiseaduslik õigustus.⁷ Põhiseadusvastane on vaid selline ebavõrdne kohtlemine, millel puudub vastavalt mõni mõistlik põhjus⁸ või mis on ebaproportsionaalne⁹.

3.8. Käesolevas menetluses on võrreldavateks gruppideks NSV Liidu ajal Tartu Riiklikus Ülikoolis või Tallinna Polütehnilises Instituudis spetsialisti diplomi saanud ning Eesti kaasaegses haridussüsteemis kehtivat teaduskraadi omavad isikud. Teaduskraad võimaldab isikul TAKS § 8 lg 2 kohaselt töötada teadurina. Teaduskraadiks on ÜKS § 2 p 12 kohaselt doktorikraad ning magistrikraad ÜKS § 56 lõikes 7 märgitud juhul. Määruse § 5 kohaselt võrdsustatakse NSV Liidu haridussüsteemi saanud spetsialisti diplom Eesti haridussüsteemis hetkel kehtiva ehk 3-2 süsteemi kohase magistrikraadiga, mis ei kujuta endast teaduskraadi. Kirjeldatud juhtumil ei ole tegemist võrreldavate gruppidega, kuna magistrikraadi või doktorikraadi ning teadusmagistri kraadi saamiseks peab isik läbima erineva mahuga õppe ning täitma erineva mahuga ülesandeid. NSV Liidu haridussüsteemis omandatud kvalifikatsioonidest loeb Määruse § 6 doktorikraadile ehk

⁴ RKPJKo 03.04.2002, nr 3-4-1-2-02, punktid 16 ja 17.

⁵ Samas.

⁶ RKÜKo 27.06.2005 nr 3-4-1-2-05, p 40.

⁷ RKPJKo 02.05.2005, nr 3-4-1-3-05, p 20.

⁸ RKPJKo 03.04.2002, nr 3-4-1-2-02, p 17; RKÜKo 14.11.2002, nr 3-1-1-77-02, p 22; RKÜKo 17.03.2003, nr 3-1-3-10-02, p 36; RKÜKo 10.12.2003, nr 3-3-1-47-03, p 27; RKPJKo 02.05.2005, nr 3-4-1-3-05, p 20; RKÜKo 27.06.2005, nr 3-4-1-2-05, p 39; RKPJKo 20.03.2006, nr 3-4-1-33-05, p 26; RKPJKo 01.10.2007, nr 3-4-1-14-07, p 13.

⁹ RKPJKo 02.05.2005, nr 3-4-1-3-05, p 21.

teaduskraadile vastavaks kandidaadikraadi ning doktorikraadi. Määrus ega ükski teine õigusakt ei anna NSV Liidus spetsialisti diplomi saanud isikule õiguse nõuda tema kvalifikatsiooni võrdsustamist varasema nn teadusmagistri kraadiga. Teadusmagistri kraadi omandamiseks oli isik esmalt kohustatud läbima 4 aastase või teatud juhtudel isegi 5 aastase bakalaureuseõppe koos bakalaureusetöö koostamise ja kaitsmisega. Seejärel pidi isik reeglina läbima veel 2 aastase õppe ning kaitsma teadusliku uurimistöö alusel loodud magistritöö ehk teisi sõnu kulus teadusmagistri kraadi omandamiseks kokku ligikaudu 6 kuni 7 aastat ning koostada tuli kaks kirjalikku tööd. NSV Liidu ajal väljastatud spetsialisti diplomi saamiseks pidi isik läbima kõige enam 5 aastase õppe ning kaitsma seejärel diplomitöö. Seega ei saa NSV Liidu ajal spetsialisti diplomi saanud isikuid võrrelda Eesti Vabariigis tunnustatud teadusmagistri või doktorikraadi omavate isikutega, kuna viimased on läbinud oluliselt suuremahulise õppe.

3.9. PS §-st 10 tuleneb õiguskindluse printsiip, mis peab looma kindluse kehtiva õiguskorra suhtes. Õiguskindluse printsiip peab tagama kindluse kehtivate normida püsijäämise suhtes¹⁰. Antud menetluses ei saa tuvastada õiguskindluse printsiibi rikkumist, kuna ülikooliseadus ega haridusseadus ei ole varasematel ajaperioodidel taganud NSV Liidu spetsialisti diplomi omandanud isikutele kõrgemat kvalifikatsiooni tunnustamist, kui seda võimaldab alates 06.06.2005.a. vastu võetud Määrus. Siinkohal väärib aga veel kord rõhutamist, et kõik isikud, kelle kvalifikatsiooni Määruses nimetatud ei ole, saavad individuaalselt taotleda oma kvalifikatsioonile hinnangu andmist. Seega tagab Määrus kõrgematele kvalifikatsioonidele vastavate diplomite individuaalse hindamise.

3.10. Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituudi poolt on avalduses tõstatatud küsimused eeskätt seetõttu, et kehtiva teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse järgi saavad teaduritena töötada vaid teaduskraadi omavad isikud. Püstitatud probleemi lahendamiseks on Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituudil võimalik pöörduda Haridus- ja Teadusministeeriumi poole ettepanekutega teadus- ja arendustegevuse seaduse vastava sätte muutmiseks. Märgekirjale ja selgitustaotlusele vastamise seaduse § 2 lg 2 kohaselt loetakse märgekirjaks isiku pöördumist, millega isik teeb adressaadile ettepanekuid valdkonna arengu kujundamiseks. Eeltoodu alusel on avaldajal võimalik pöörduda ministeeriumi poole oma ettepanekuid sisaldava märgekirjaga.

IV Seisukoht vastuolu puudumise kohta

4.1. Arvestades eeltoodut, olen seisukohal, et 06.06.2005.a. vastu võetud Määrus ei ole vastuolus PS §-st 12 tuleneva võrdse kohtlemise põhimõtte ega PS §-st 10 tuleneva õiguskindluse põhimõttega.

4.2. Enne 1991.a. NSV Liidus spetsialisti diplomi saanud isikutele ei saa Eestis kehtivate õigusaktide alusel omistada automaatselt teadusmagistri kraadi ning antud osas ei ole õigusaktid muutunud pärast 2002.a. Võimalike täiendavate teaduslike uuringute alusel kirjutatud ja kaitstud diplomitööde alusel diplomi saanud isikutel on õigus pöörduda Akadeemilise Tunnustamise Infokeskuse Koostöövõrgu Eesti Keskuse poole oma kvalifikatsiooni vastavuse hindamiseks.

¹⁰ RK PJKo 02.12.2004.a. nr. 3-4-1-20-04; 15.12.2005.a. nr. 3-4-1-16-05.

Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituudil on võimalik pöörduda Haridus- ja Teadusministeeriumi poole märgukirjaga, esitades selles omapoolsed ettepanekud teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse muutmiseks.

Teavitan oma seisukohtadest ka Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituuti.

Tänan Teid veel kord esitatud vastuse eest.

Austusega

Aare Reenumägi
Õiguskantsleri asetäitja-nõunik
õiguskantsleri ülesannetes